

อัจฉริยะออทิสติก: เทมเพิล แกรนดิน

AUTISTIC SAVANT: TEMPLE GRANDIN

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรขา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

เทมเพิล แกรนดิน (Temple Grandin) นักวิทยาศาสตร์ และนักพฤติกรรมศาสตร์สัตว์ ชาวอเมริกัน เป็นผู้ที่ทำให้คนทั่วโลกเข้าใจถึงจิตใจของออทิสติกอย่างลึกซึ้งขึ้น ผ่านมุมมองและประสบการณ์ของเธอเอง เธอมักแสดงปาฐกถา เขียนบทความ และเขียนหนังสือเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ผู้เขียนเองก็ได้ความรู้มากมายที่ทำให้เข้าใจออทิสติกมากขึ้น จากบทความต่าง ๆ ที่แกรนดินเขียนขึ้น ซึ่งช่วยให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ได้ดีขึ้นเช่นกัน

เทมเพิล แกรนดิน เกิดในปี พ.ศ. 2490 ณ เมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซต ประเทศสหรัฐอเมริกา ตอนเด็กไม่ยอมพูดไม่ยอมจำ จนถึงอายุ 4 ปี ถึงเริ่มพูดได้ดีขึ้น แต่ก็มีระยะเวลาการตอบสนองที่ช้า (delayed response time) เธอจำได้ว่าตอนเด็ก ๆ คนอื่นไม่รอคอยจนเธอตอบ จึงดูเหมือนเธอไม่พูด และยังแนะนำด้วยว่า สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กออทิสติกใช้ภาษาในการสื่อสารดีขึ้น ก็คือต้องให้เวลาที่มากพอในการรอการตอบสนองด้วย

เธอไม่ชอบให้แม่กอด มีความไวต่อเสียง และสิ่งกระตุ้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ อย่างมาก (hypersensitivity) และไม่ค่อยอยากออกไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมภายนอก แกรนดินไม่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นออทิสติกตั้งแต่แรก เมื่ออายุ 2 ปี เธอเคยถูกวินิจฉัยว่ามีสมองถูกทำลายเล็กน้อย (minimal brain damage) เพิ่งมารู้ในภายหลังว่าเป็นออทิสติก เมื่อแม่ของเธอทำแบบสำรวจอาการออทิสติกด้วยตนเอง ถึงได้ไปตรวจเพิ่มเติม อาจเนื่องจากในยุคนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับออทิสติกยังน้อยอยู่

อย่างไรก็ตาม แกรนดินก็ได้รับการดูแลช่วยเหลือในโปรแกรมวิจัยสำหรับเด็กพิเศษเป็นอย่างดีตั้งแต่อายุ 2 ขวบ ที่โรงพยาบาลเด็กบอสตัน ประกอบกับการที่แม่ของเธอเป็นผู้ที่มีความรู้ และทุ่มเทให้การดูแลเธอตามแนวทางที่เหมาะสม มีการฝึกแก้ไขการพูดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อายุยังน้อย และได้รับการฝึกสอนทักษะทางสังคม เรื่องมารยาท การรอคอย การผลักดันเล่น ในยุคสมัยนั้นเด็กกลุ่มนี้มักจะถูกส่งไปดูแลในสถาบันเฉพาะทางโดยตรง แต่แม่ของเธอก็ปฏิเสธที่จะทำเช่นนั้น พร้อมทั้งจะดูแลเอง

แกรนดินจบปริญญาตรีสาขาจิตวิทยามนุษย์ (human psychology) จบปริญญาโทและปริญญาเอกสาขาสัตววิทยา (animal science) และได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์จากหลายมหาวิทยาลัย ปัจจุบัน แกรนดินมีตำแหน่งเป็นศาสตราจารย์ด้านสัตววิทยาประจำมหาวิทยาลัยรัฐโคโลราโด

แกรนดินยังเป็นนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของสัตว์ที่มนุษย์นำมาเป็นอาหาร เป็นนักเขียนที่มีผลงานกว่า 20 เล่ม และเป็นผู้ออกแบบไร่ปศุสัตว์ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เธอได้รับเลือกจากนิตยสารไทม์ ในปี พ.ศ. 2553 ให้เป็นหนึ่งในบุคคลที่สร้างความหวังและแรงบันดาลใจให้แก่โลก

HBO ได้นำเรื่องราวของแกรนดินมาทำเป็นภาพยนตร์ชีวประวัติ ในปี พ.ศ. 2553 โดยดาราสาว Claire Danes สวมบทบาทของแกรนดิน ในบทของสาวผู้ช้ำอายุ มีปัญหาในการเข้าสังคม ซึ่งต่อมากลายเป็นนักสัตวศาสตร์ที่ปราดเปรื่อง ซึ่งได้รับรางวัลเอมมี (Emmy awards) และรางวัลลูกโลกทองคำประเภทสารคดีด้วย

เธอได้รับเชิญเป็นวิทยากรในรายการ TED talk หัวข้อ “โลกต้องการสมองทุกรูปแบบ” (The world needs all kinds of minds) ซึ่งพูดได้ดีมาก เธอเล่าให้เราฟังว่าสมองของเธอทำงานอย่างไร ความสามารถในการคิดเป็นภาพ ซึ่งช่วยให้เธอแก้ปัญหาที่สมองของคนทั่วไปมักจะละเลยไป เธอแสดงให้เห็นว่าโลกต้องการคนที่เป็ออทิสติกบ้าง ไม่ว่าจะเป็คนที่คิดเป็นภาพ คิดเป็นระบบหรือรูปร่าง หรือคิดเป็นคำพูด

“ฉันคิดว่าการใช้สัตว์เป็นอาหารเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม แต่เราต้องทำให้ถูกต้อง เราต้องให้สัตว์เหล่านั้นมีชีวิตที่ดี และเราต้องให้พวกมันตายอย่างไม่เจ็บปวด เราเป็นหนี้สัตว์ที่เคารพ”

(I think using animals for food is an ethical thing to do, but we've got to do it right. We've got to give those animals a decent life, and we've got to give them a painless death. We owe the animals respect.)

ผลงานการออกแบบ “ทางเดินเข้าสู่โรงฆ่าสัตว์” ทำให้เธอได้แจ้งเกิดตั้งแต่ครั้งยังเป็นนักศึกษา การออกแบบทางเดินให้เป็นรูปโค้งและมีลักษณะแคบจนทำให้วัวต้องเดินเรียงเดี่ยวเข้าไป บวกกับผนังด้านข้างที่ปิดทึบสามารถช่วยลดอาการตื่นกลัวของวัวได้เป็นอย่างดี แม้จะเป็นการเดินไปสู่ความตาย แต่ก็ช่วยให้พวกมันไม่ต้องทรมานเหมือนเมื่อก่อน อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นเจ้าของฟาร์มปศุสัตว์และประชาชนทั่วไปให้ปฏิบัติกับสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารให้ดีขึ้น

แกรนดินเป็นผู้เขียน หรือผู้ร่วมเขียนเอกสารทางวิทยาศาสตร์มากกว่า 60 ฉบับ เกี่ยวกับชีวพฤติกรรมสัตว์ ได้แก่ ผลกระทบของตำแหน่งของขนที่มีต่อพฤติกรรมของโค, อิทธิพลของความเครียดก่อนการฆ่าต่อคุณภาพเนื้อ, การฆ่าตามศาสนา, พฤติกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ, อารมณ์ของวัวและสาเหตุของการฟกช้ำ

ในปี พ.ศ. 2538 แกรนดินเขียนหนังสือเรื่อง “การคิดเป็นรูปภาพ” (thinking in pictures) เธอบอกว่าออสติคทุกคนจะมีการคิดเป็นรูปภาพเหมือนกับเธอ แต่ในฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2549 เขาได้เรียนรู้ว่า มีการคิดที่เป็นลักษณะเฉพาะอยู่ 3 รูปแบบ คือ

- 1) การคิดเป็นภาพ (visual thinkers)
- 2) การคิดเป็นรูปแบบ (pattern thinkers)
- 3) การคิดเป็นภาษา (verbal thinkers)

แกรนดินจะคิดเป็นภาพ ในภาพยนตร์ชีวิตประวัติของเขาได้แสดงให้เห็นการคิดไว้ดีมาก ตอนที่มีคนพูดคำว่า “รองเท้า” แล้วภาพของรองเท้ามากมายจากยุคปี 50 และ 60 แวบเข้ามาในความคิดของเธอ ซึ่งจะต่างจากการคิดของคนทั่วไป การคิดเป็นภาพนี้เป็นประโยชน์กับเธอมาก ในงานออกแบบโรงเรือนและการจัดการปศุสัตว์ เธอสามารถทดสอบการทำงานของเครื่องมือที่ออกแบบได้ในจินตนาการ เหมือนระบบคอมพิวเตอร์เสมือนจริง สัตว์ก็คิดเป็นภาพเช่นเดียวกัน ทำให้เธอเข้าใจการคิดของสัตว์ได้ คิดจากมุมมองความคิดของสัตว์ได้

นอกจากนี้ ลักษณะพิเศษของสมองของคนเป็นออสติค คือการใส่ใจในรายละเอียดมากกว่าคนทั่วไป เธอมักสังเกตเห็นอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ หลายอย่างที่คนส่วนใหญ่ไม่สังเกตเห็น เช่น ค้นหามีอะไรที่ทำให้วัวตกใจและขัดขึ้น และพบว่ามีธงที่โบกสะบัดอยู่หน้าศูนย์พยาบาลสัตว์ในฟาร์ม แค่อะไรออกไป อย่าให้มีอะไรที่เคลื่อนไหววูบวาบ แสงสีที่ตัดกัน วัวก็สงบลงได้

แกรนดินออกแบบเครื่องกดรัดที่เรียกว่า “squeeze machine” หรือ “hug box” เพื่อช่วยให้ตนเองผ่อนคลายจากภาวะไม่สมดุลของระบบประสาทรับสัมผัส แต่ปัจจุบันไม่มีความจำเป็นต้องใช้แล้ว เครื่องมือดังกล่าวใช้หลักบูรณาการระบบประสาทสัมผัส ที่นักกิจกรรมบำบัดใช้ในปัจจุบัน เธอยังได้พัฒนาต่อยอดเป็นช่องควบคุมโคกระบือ (cattle squeeze chute) ที่ใช้ในปศุสัตว์ เพื่อควบคุมให้สัตว์อยู่กับที่ ง่ายต่อการทำปฏิบัติการต่าง ๆ โดยที่สัตว์ไม่เครียดอีกด้วย เธอได้ให้คำแนะนำที่ดีมากในเรื่อง การใช้ความหมกมุ่นของเด็กออสติคมาสร้างแรงจูงใจให้กับพวกเขา ถ้าเขาหมกมุ่นกับตัวต่อเลโก้ ก็ให้เขาต่อเลโก้เป็นสิ่งของต่าง ๆ ที่หลากหลายขึ้น ถ้าเขาหมกมุ่นกับพวกการ์ดแข่ง ก็ให้เขาเรียนรู้คณิตศาสตร์จากการ์ดแข่งที่เขาสนใจ เช่น ให้คิดว่าต้องใช้เวลาเท่าไร รถถึงแล่นได้ระยะทางเท่านี้เท่านี้

ผลงานและข้อมูลต่าง ๆ เทมเพิล แกรนดิน เก็บรวบรวมไว้ที่เว็บไซต์ โดยสามารถเข้าได้ที่ www.templegrandin.com

เอกสารอ้างอิง

Grandin T. (1995). **Thinking in pictures: and other reports from my life with autism**. New York: Doubleday.

Grandin T. (2010). **The world needs all kinds of minds**. [Online]. Available URL:
https://www.ted.com/talks/temple_grandin_the_world_needs_all_kinds_of_minds

Grandin T. (2022). **Dr. Temple Grandin of CSU named one of the top 10 college professors in the country**. [Online]. Available URL:
<https://www.templegrandin.com>

Linendoll W. & Singh N. (2021). **Take it from Dr. Temple Grandin: explore and experiment**. [Online]. Available URL:
<https://abcnews.go.com/GMA/Culture/dr-temple-grandin-explore-experiment/story?id=76796374>

Richter R. (2014). **5 questions: Temple Grandin discusses autism, animal communication**. [Online]. Available URL: <https://med.stanford.edu/news/all-news/2014/11/5-questions--temple-grandin-discusses-autism--animal-communicati.html>

Wikipedia. (2022). **Temple Grandin**. [Online]. Available URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Temple_Grandin

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2565). **อัจฉริยะออทิสติก: เทมเพิล แกรนดิน**. [Online]. Available URL: happyhomeclinic.com/savant12-templegrandin.html

(บทความต้นฉบับ มกราคม 2565)